

ŞIRNAK'IN CİZRE İLÇESİNDE MEYDANA GELEN OLAYLAR
VE OLAYLAR SIRASINDA 6 YURTTAŞIN ÖLDÜRÜLMESİNE İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU

1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

**ŞIRNAK'IN CİZRE İLÇESİNDE MEYDANA
GELEN OLAYLAR VE OLAYLAR SIRASINDA
6 YURTTAŞIN ÖLDÜRÜLMESİNE İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT
RAPORU**

20.01.2015

GİRİŞ

14 Ocak 2015 tarihinde Şırnak'a Cizre ilçesinde bulunan Yasef Mahallesinde, Nihat Kazanhan isimli 12 yaşındaki bir çocuk başına isabet eden bir kurşunla öldürülmüştür. Nihat Kazanhan'ın ölümüne neden olan eyleme ilişkin olarak gerçekleştirdiğimiz inceleme çalışmalarında, öncelikle olayın açıklığa kavuşturulması ve kamuoyunun doğru bilgilendirilmesinin amaçlandığını belirtmek isteriz. İnceleme çalışmalarının sonucunda hazırladığımız raporun, 27 Aralık 2014 tarihinden bu yana Cizre'de yaşam hakkı ihlaline yönelik olarak gerçekleşen uygulamaların bir bütünlük içerisinde ele alınması, doğru ve gerçekçi tespitlerin yapılması bakımından önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz.

OLAY

27 Aralık 2014 tarihinde, Cizre'de Hür Dava Partisi (HÜDA-PAR) üye ve taraftarları ile Yurtsever Demokratik Gençlik Hareketi (YDG-H) üyeleri arasında meydana geldiği iddia edilen olaylar nedeniyle Yasin Özer, Barış Dalmış ve Abdullah Deniz isimli vatandaşlar yaşamını yitirmiş, çok sayıda yurttaş ise yaralanmıştır. Olaylar sırasında yaralananlar arasında bulunan Zeki Alar isimli yurttaş, tedavi gördüğü Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde yaşamını yitirmiştir.

7 Ocak 2015 tarihinde Ümit Kurt isimli 14 yaşındaki çocuk, evinin önünde göğsünden vurulmak sureti ile öldürülmüştür. Katledildiği sırada Kurt'un yanında bulunan bir arkadaşı, birlikte eve döndükleri sırada elektriklerin kesildiğini, sonrasında ise bir ses duyulduğunu ve Ümit'in bu esnada göğsünden vurulduğunu beyan etmiştir.

Cizre'de iki hafta içinde 4 sivil yurttaşın yaşamını yitirmesi, Cizre yaşayan halkta tedirginlik yaratmıştır. Tedirginliğini yol açtığı can güvenliğinin kalmadığı düşüncesi üzerine yurttaşlar tarafından, yeni ölüm olaylarının yaşanmaması için ve kendilerine yönelik kim tarafından yapıldığı bilinmeyen saldırılara karşı korunmak amacıyla ilçede bulunan Cudi, Nur ve Yafes mahallelerinin girişlerine, bir kaç metreyi bulan (sonradan kapatılmasına karar verilen) hendekler kazılmıştır.

Son olarak 14 Ocak 2015 tarihinde Nihat Kazanhan isimli 12 yaşındaki bir çocuk, arkadaşları ile Yafes Mahallesindeki tepelikte oyun oynadığı sırada başına isabet eden mermi nedeni ile yaşamını yitirmiştir. 27 Aralık 2014 tarihinden, incelemede bulunduğumuz 17 Ocak 2015 tarihine kadar ilçede 4'ü çocuk olmak üzere 6 yurttaş yaşamını yitirmiştir.

HEYETİN OLUŞUMU VE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Cizre'de yaşanan yaşam hakkı ihlallerinin yerinde tespiti amacı ile derneğimizin Genel Merkezi tarafından, olayların yaşandığı yerde gerekli tespit ve incelemelerde bulunmak üzere bir heyet oluşturulmuştur.

İHD Genel Başkan Yardımcısı ve Adıyaman Şube Başkanı **Osman Süzen**,
İHD MYK Üyesi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölge Temsilcisi **Abdusselam İnceören**,
İHD MYK Üyesi ve Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Üyesi **Gamze Yalçın**,
İHD Şırnak Şube Başkanı **Emirhan Uysal**'ın yer aldığı heyet;

Gerekli incelemelerde bulunmak üzere 17 Ocak 2015 tarihinde olayların yaşandığı Cizre ilçesine hareket etmiş ve gün içerisinde sivil toplum kuruluşları, tanıklar ve mağdurlar ile

görüşmelerde bulunmuştur. Ayrıca Şırnak Valiliği ve Cizre Kaymakamlığı'na görüşme talebi iletilmiş, ancak geri bir bildirim alınmadığı için görüşme sağlanamamıştır. Heyetimiz ağırlıklı olarak Nihat Kazanhan olayı ilgili incelemelerde bulunmuş, diğer yaşanan ölümler ile ilgili çeşitli çalışmalar yapmıştır.

OLAYA İLİŞKİN TESPİTLER

1. Heyetimiz, 17 Ocak 2015 tarihinde saat 11.30 itibariyle Cizre'ye ulaşmış ve taziye ziyareti amacı ile Cudi Yas evine giderek, yaşamını yitiren Nihat Kazanhan'ın ailesine taziye dileklerinde bulunmuştur. Yas evine giderken Cudi Mahallesinde bulunan ara sokaklardan geçilmiş olup, önceden kazılan hendeklerin birçoğunun kapatılmış olduğu, sokaklara giriş çıkışların rahat bir şekilde gerçekleştiği gözlemlenmiştir.

2. Cizre'de kazılan hendeklerin birçoğunun, 27 Aralık 2014 tarihinde meydana gelen ve birçok kişinin yaşamını yitirmesi ile sonuçlanan olaylar nedeni ile halkta oluşan tedirginlik nedeniyle ve kendilerini savunma güdüsüyle kazılmış hendekler olduğu, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlarla yapmış olduğumuz görüşmelerde tarafımızdan tespit edilmiştir.

3. Olaylarda yaşanan ölümler nedeniyle Cizre halkında gergin bir bekleyiş ve kaygı oluştuğu, yaşam hakkı ihlal edilenlerin çoğunun çocuk olması nedeni ile özellikle çocuklarının can güvenliğinin olmadığı ve her an herkesin yargısız bir şekilde infaz edilebileceği endişesi ve kaygısı taşıdıkları heyetimizce yapılan görüşmelerde tespit edilen bir diğer husustur.

4-) Nihat Kazanhan'ın ailesi ile yapılan görüşmelerde, Nihat Kazanhan'ın saat 15.00 civarında Cizre'nin Yafes Mahallesindeki karakolun tam karşısında bulunan tepelikte oyun oynadığı esnada, karakoldan çıkan zırhlı araçta bulunan kişilerce öldürülmüş olduğunu öğrendikleri bilgisi heyetimize iletilmiştir.

5-) Heyetimizce dinlenen görgü tanıkları, olayı birebir görmüş olmaları nedeni ile önemli bilgiler verilmiştir.

Olayın tanıklarından D.Y., olay ile ilgili heyetimize şu beyanlarda bulunmuştur. *“Ben, Nihat, D.A ve S.A Cizre Devlet Hastanesinin yanındaki tepelikte oyun oynuyorduk. Tepeliğin karşısında bulunan karakoldan çıkan zırhlı araçtan oyun oynadığımız yere doğru biber gazı atmaya başladılar. Ama hiçbir olay yoktu. Olay olmamasına rağmen oynadığımız alana yoğun olarak biber gazı attılar. Sonradan zırhlı araçtan 4 kişi indi. Bunlardan ikisi aracın önünde, ikisi de arkasında duruyordu. Oyun oynadığımız alanda direk Nihat'a doğru ateş açmaya başladılar. Bunlar silahı zırhlı araçtan çıkardı. Ateş edenlerden biri orta boylu, top sakallı ve biraz kilolu idi, diğeri de keldi. Top sakallı ve kilolu olan, arabadan uzun bir silah aldı. Mermiyi taktı ve Nihat'a doğru ateş etmeye başladı. 14-15 el ateş etti ve bir tanesi Nihat'ın kafasına isabet etti. Sonradan plakasız zırhlı araçları ile tekrar karakolun içine girdiler. Biz Nihat'ı hastaneye götürmek için yoldan geçen araçları durdurduk. Nihat'ı hastaneye yetiştirdikten sonra, tekrar olay yerindeki kovanları almak üzere tepeliğe gittik. Ancak biz tepeliğe ulaştığımızda yine zırhlı araç ordaydı ve yerdeki kovanları topluyorlardı. Kovanları toplayan güvenlik güçlerinin yüzlerinde maske vardı, tanınmamak için maske takmışlardı ve bize dönerek hepimizi böyle geberteceğiz şeklinde söylemlerde bulundular.”*

Olayın tanıklarından Y.Y., olay ile ilgili heyetimize şu beyanlarda bulunmuştur. *“Olay günü ben koyunları olatmaktayken, Yafes Mahallesinde bulunan tepelik kısmın üzerinde Nihat ve arkadaşlarının oyun oynadığını gördüm. Ben tepenin bulunduğu yerin karşı caddesindeydim.*

SIRNAK'IN CİZRE İLÇESİNDE MEYDANA GELEN OLAYLAR
VE OLAYLAR SIRASINDA 6 YURTTAŞIN ÖLDÜRÜLMESİNE İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU

Nihat ve arkadaşları beni de oyun oynamak için çağırdılar. Ancak ben koyunları otlattığım için gidemedim. Ancak caddenin karşı tarafından, onların oyun oynadığı tepeliği net bir şekilde görüyordum. Bu arada tepenin karşısında bulunan karakoldan plakasız ve zırhlı bir araç çıktı. Zırhlı araç aralıksız olarak o alanda devriye olarak gezmeye başladı. Arkadaşlarım oyun oynamak için tepeye çıktıklarında zırhlı bir araç benim olduğum yerde durdu ve araçtan bir kişi bana 'buradan uzaklaş' dedi. Ben koyunlarımla uğraştığım için, oradan ayrılmam zaman alacaktı. Bunu anlamış olacaklar ki, tekrar bana 'bulduğumuz tarafa bakma' şeklinde beyanlarda bulundular. Zırhlı araçtaki top sakallı şahıs, arabadan av tüfeği olduğunu düşündüğüm bir silah aldı ve bu silah biraz uzun bir silahtı, tüfeğe benziyordu. Top sakallı olan şahıs silahı araçtan aldıktan sonra kafasına maske geçirerek zırhlı aracın üzerine çıktı, sonra Nihat'a ateş etti. Nihat yere yığıldı ve bana doğru da ateş etmeye başladılar. Sonradan zırhlı araç karakolun içine girdi. Nihat'ı hastaneye götürdüler. Ben ateş eden şahsı görsem tanırım."

Tanık beyanları doğrultusunda Nihat'ı vuran zırhlı araç içindeki görevli kişinin hedef gözetmek sureti ile öldürme kastı ile ateş ettiği ve özellikle çocukları hedef aldığı tespit edilmiştir.

7. Heyetimiz tarafından yapılan bir diğer tespit ise, güvenlik güçlerine ait zırhlı araçların plaka takmadan plakasız bir şekilde ilçe merkezinde dolaştıkları, bu durumun asıl amacının gerçekleşen ölüm olaylarında delil karartmaya yönelik olduğudur.

8. Heyetimizin sivil toplum kuruluşları üye ve temsilcileri ile yapmış olduğu görüşmelerde, olayların hendeklerin kapatılacağına açıklanmasının ardından meydana geldiği, Cizre'de 90'lı yıllarda gerçekleştirilmiş olan yargısız infazlara benzer bir yöntemin farklı bir konseptte evrilerek devam ettirilmek istendiği, ancak halkın provokasyonlara karşı sağduyulu davrandığı, barışın tesisi adına bölge halkı tarafından tüm çabanın sarf edildiği ancak devlet görevlileri tarafından bölgede baskı oluşturmak amacı ile infazların gerçekleştirildiği, Cizre Emniyet Müdürünün Cizre'ye geldiği ilk gün Ümit Kurt'un vurularak öldürüldüğü ve akabinde özellikle çocuklara yönelik infazların gerçekleştirilmiş olduğu beyan edilmiştir. Cizre halkının yaratılmak istenen provokatif ortamın farkında olduğunu, Hatip Dicle'nin Cizre'ye gelip PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın mesajını paylaşması sonrasında infazların gerçekleştirilmiş olduğu ve bunu boşa çıkarmak adına üzerine düşen tüm sorumluluğu yerine getireceği yönünde Cizre halkı tarafından yapılan açıklamanın ardından gözaltılar ve infazların gerçekleştirilmiş olduğu heyetimize iletilen diğer hususlardır.

9. Cizre'de gerçekleştirilen infazların basına yansıdığı gibi HÜDA-PAR ile PKK arasındaki çatışmadan kaynaklanmadığı, güvenlik güçleri tarafından öldürme kastı ile ve hedef gözetilmek sureti ile infazların gerçekleştirilmiş olduğu (özellikle etkin soruşturmaların yapılmaması ve soruşturmalarda gizlilik kararlarının verilmesi karşısında) halk tarafından paylaşılan yaygın bir kanaat olduğu tanık beyanları ile net ve açık bir şekilde ifade edilmiştir.

10. Tanıklar, mağdurlar ve sivil toplum kuruluşları yetkilileri ile yapılan görüşmelerin ardından heyetimiz, Nihat Kazanhan'ın öldürüldüğü Yafes Mahallesiindeki tepeliğin olduğu alana giderek incelemelerini sürdürmüştür. Cudi Mahallesinden Yafes Mahallesine geçiş aşamasında, sokaklara giriş çıkışlar yönünden herhangi bir engelin olmadığı, önceden açılan hendeklerin kapatıldığı gözlemlenmiştir. Alanda yapılan incelemelerde, olayın meydana geldiği tepeliğin Cizre Devlet Hastanesinin aşağı kısmında ve karakolun hemen karşısında bulunduğu, karakol ile tepelik arasında bir caddenin bulunduğu tespit edilmiştir.

**SIRNAK'IN CİZRE İLÇESİNDE MEYDANA GELEN OLAYLAR
VE OLAYLAR SIRASINDA 6 YURTTAŞIN ÖLDÜRÜLMESİNE İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU**

11. Nihat Kazanhan'ın ölüm nedeninin, güvenlik güçlerinin silahından çıkan mermi nedeniyle gerçekleşmiş olduğu, heyetimizce dinlenen tanık beyanları ile doğrulanmıştır. Tepede bulunan Nihat Kazanhan'ın hedef alınmak sureti ile tepeyi gören cadde üzerinde bulunan güvenlik güçleri tarafından, tepeye göre daha alçakta bulunan cadde üzerinden aşağıdan tepeye doğru eğimli bir şekilde ateş edilmek sureti ile yaşam hakkının ihlal edilmiş olduğu tespit edilmiştir.

12. Cizre'de meydana gelen ölüm olaylarında etkili bir soruşturma yürütülmediği, delillerin toplanmadığı, olay yeri inceleme ekiplerinin olaydan birkaç gün sonra deliller tamamen ortadan kaybolduktan sonra inceleme yaptıkları, hukukçu arkadaşlar tarafından görüşmelerde heyetimize aktarılmıştır.

13. Ölüm olaylarında yapılan otopsi işlemlerinde otopsi tutanaklarının avukatlara verilmediği, dosyada gizlilik kararının bulunduğu ifade edildiği, bu hususun açıkça hukuka aykırı olduğu, zira dosyada gizlilik kararı bulunsada dahi müdafinin hazır olduğu evrakların avukatlara verilmesi gerektiği tespiti edilmiştir. Bu haliyle hukuka aykırı işlemlerin yapıldığı, delillerin karartıldığı, etkili bir soruşturma yürütülmediği ve birçok dosyada olduğu gibi cezasızlık sorunun karşımızda durduğu yapılan bir diğer tespit ve değerlendirmedir.

Heyetimiz tarafından olaya ilişkin olarak yapılan tespitler, Cizre ilçesinde incelemelerde bulunurken heyetimiz tarafından gözlemlenen, tanık anlatımları ile açıklığa kavuşturulan, olay yerinde bire bir yapmış olduğumuz incelemelerden kaynaklanmaktadır. Burada açıklığa kavuşturulması gereken birkaç hususa değinmek ve sorulan sorulara cevap aramanın olayın açıklığa kavuşması açısından yararlı olduğunu düşünmekteyiz. Heyetimizce dinlenen tanıkların çoğu Cizre'de zırhlı araçların plakasız bir şekilde dolaştığını ve yaşanan olaylarda zırhlı araçlardan açılan ateş sonucunda, yaşam hakkı ihlallerinin gerçekleştiğini beyan etmektedir.

Açıklığa kavuşturulması gereken husus, güvenlik güçlerine ait zırhlı araçların neden plaka takmadığı, plakasız gezen araçlarla ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmış olup olmadığı, gerçekleştirilen infazlarla ilgili olarak etkili bir soruşturma yürütülüp yürütülmediği, dosyalardaki gizlilik kararlarının gerekçeli bir şekilde açıklanıp açıklanmadığı, yaşam hakkına yönelik eylemlerin neden özellikle Cizre bölgesinde ve çocuklara karşı gerçekleştirildiğine ilişkindir. Heyetimiz tarafından yapılan incelemeler ışığında, özellikle çocuklara yönelik gerçekleştirilen yaşam hakkı ihlalleri ile tüm ihlallerin kasti olarak yürütülen ve yargısız infaza dönüşen bir sistemin sonucunda gerçekleştirilmiş olduğunun kabulü gerekmektedir.

KANAAT VE ÖNERİLER

1. Heyetimiz Cizre'de gerçekleştirilen olayların, HÜDA-PAR ile YDGH üyeleri arasındaki çatışmadan kaynaklanmadığı, aksine güvenlik güçleri tarafından keyfi, kasti, hedef gözetmek sureti ile gerçekleştirilen yargısız infaz olduğu,

2. 90'lı yıllarda JITEM eliyle gerçekleştirilen yargısız infazların çoğunun Cizre ilçesinde gerçekleşmesinin ve 2015 yılında yargısız infazların Cizre üzerinden devam ettirilmesinin bilinçli olarak yürütülen bir politikanın devamı niteliğinde olduğu,

3. Hrant Dink soruşturmasının zanlısı olarak hakkında yakalama kararı çıkarılan Ercan Demir'in, Cizre Emniyet Müdürü olarak atanmasının ardından yargısız infaz olaylarında artış olduğu,

**ŞIRNAK'IN CİZRE İLÇESİNDE MEYDANA GELEN OLAYLAR
VE OLAYLAR SIRASINDA 6 YURTTAŞIN ÖLDÜRÜLMESİNE İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU**

4. Barış ve müzakerenin devam etmesi adına Kürdistan'da halkın duyarlı davranmasına rağmen, güvenlik güçleri tarafından barış ortamının sağlanmasına yönelik çabadan rahatsız olan grupların olduğu,
5. Gerçekleştirilen yargısız infazlar nedeni ile Cizre de yaşayan vatandaşların can güvenliğinin kalmadığı,
6. Hükümet tarafından dile getirilen paralel yapı uzantısı söyleminin etkili soruşturma yapmayı engelleyen, genel ve failleri koruyan bir söylem olduğu, paralel yapı veya Devlet içinde faaliyet gösteren herhangi bir yapının eylemi olduğunun kabulü halinde dahi devletin bunu araştırmak ve sorumluları yargı önüne çıkarıp cezalandırmakla yükümlü olduğu,
7. Gerçekleştirilen yargısız infazların çözüm sürecinin tıkanmasına yönelik girişim ve çabalar olduğu,
8. Adli mercilerce delillerin hukuka uygun bir şekilde toplanması, delilleri karartmaya yönelik girişimlerde bulunanlar hakkında gerekli yasal takibatın yapılması ve faillerin yargı önüne çıkarılıp cezalandırılması gerektiği,
9. Devlet ile halk arasındaki tüm iletişimin koptuğu ve Cizre'de görev yapan Emniyet birimi çalışanlarının tamamı değişmediği sürece infazların devam etme tehlikesinin olduğu, halk ile kamu görevlileri arasında bozulan iletişimin sağlanması adına gerekli girişimlerde bulunulması gerektiği, kamu görevlileri tarafından bozulan düzenin tesisinin yeniden sağlanması gerektiği,
10. Gerçekleştirilen infazlarla ilgili olarak tüm dosyalar bakımından gizlilik kararının olduğu gerekçesi ile avukatların delillere ulaşmasının engellendiği ve bunun da etkili soruşturma yürütülmesinin önünde en büyük engel oluşturduğu kanaatine varılmıştır.
11. Ayrıca 90'lı yıllarda bölgede görev yapmış güvenlik görevlilerinin bölgeye gönderilmemesi olayları önlemede etkili olacaktır. En kısa sürede partilerden ve sivil toplum örgütlerinden eşit sayıda bir araştırma komisyonu oluşturulmalı, olayların sorumlularının ortaya çıkarılmasında bu komisyon ile koordineli çalışılması önerisi değerlendirilmelidir.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ